ROČENKA

ROČENKA

NOVINÁRSKA CENA 2020

ROČENKA

ROČENKA

Príhovor

17. ročník Novinárskej ceny bol iný ako tie predošlé. Bol to prvý rok, ktorého témy a spracovanie príspevkov významným spôsobom poznačila pandémia koronavírusu. Pandemické obmedzenia poznačili rozhodovanie porôt Novinárskej ceny, ktoré sa preniesli výlučne na ZOOM, aj udeľovanie cien, ktoré sme mohli zorganizovať len v obmedzenom režime.

Pandemický rok nám však ukázal aj niečo iné. Ak o tom dovtedy niekto pochyboval, práve rok v zdravotnej kríze bol najlepším svedkom dôležitej úlohy kvalitnej žurnalistiky v spoločnosti. Boli to práve novinári, ktorí nám denno-denne prinášali život zachraňujúce informácie, ktorí nás inšpirovali a naučili nás, ako sa čo najlepšie chrániť, ktorí riskovali namiesto nás, aby sme sa každý deň dozvedeli všetko podstatné.

A boli to práve novinári, napriek neľahkým podmienkam a uzavretému svetu nerezignovali na svoju úlohu strážnych psov, ktorí hľadali pravdu a fakty aj na miestach, ktoré boli ešte ťažšie prístupné ako inokedy. Reportérky a reportéri odvážne odhaľovali korupčné kauzy slovenských politikov, oligarchov, štátnych úradníkov. Vďaka nim sme zistili, ako hlboko siahala korupcia v justícii, na prokuratúre či polícii, a ako blízko v skutočnosti mali niektorí vrcholoví politici k ovplyvňovaniu spravodlivosti v krajine.

Ani počas pandémie sa nevzdali svojej úlohy vzdelávať občanov o klimatickej kríze a environmentálnych problémoch a neúnavne sa zastávali ľudských práv i zraniteľných skupín. Prinášali dôležité lokálne témy, ale aj analýzy globálnych problémov, ktoré trápia celý svet. A mnohí si dali záležať, aby predostreli aj návrhy rôznych riešení.

Všetky tieto prístupy a témy sa odrazili vo výsledkoch súťaže Novinárska cena v 13 kategóriách a 6 špeciálnych oceneniach. Výber našich odborných porôt bol pestrý, premyslený, zaujímavý a odrážal všetky trendy v slovenskej žurnalistike v roku 2020. Poroty, ktoré sme starostlivo poskladali zo skúsených novinárov zo Slovenskej i Českej republiky, akademikov z oblasti médií, odborníkov na komunikáciu, fotografov či umelcov, mali po prvý raz šancu hodnotiť novú kategóriu Podcastov, ktorou sme reagovali na dynamický vývoj mediálnej tvorby, na rastúcu popularitu i kvalitu profesionálnych podcastov na Slovensku. Pribudla tiež možnosť prihlasovať príspevky do dvoch špeciálnych cien reagujúcich na aktuálne trendy v žurnalistike – Solutions Journalism a Global Journalism.

Pandémia prirodzene zasiahla niektoré súťažné kategórie výraznejšie ako iné – jej vplyv bolo cítiť v kategórii audiovizuálnych i písaných reportáží, ale i fotografii či v rozhovoroch. Novinári nemali možnosť cestovať za hranice Slovenska tak, ako obvykle, čo sa odrazilo na počte príspevkov i obsahovej pestrosti spracovaných tém. Naopak, investigatíva pandémiou výraznejšie neutrpela, a dramatické udalosti na Slovensku jej prinášali obrovské množstvo nových a nových podnetov. Jednou z výrazných tém roka 2020 bol aj súdny proces k vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej, ktorý do detailov pokrývali nielen slovenské, ale i mnohé svetové médiá.

Ak by sme odkaz Novinárskej ceny 2020 mali zhrnúť do jediného odkazu, bol by to tento: kvalitná slovenská žurnalistika žije a je silnejšia ako kedykoľvek predtým. Napriek početným útokom na novinársku obec od politikov či extrémistickej scény, slovenské redakcie prinášajú verejnosti dôslednú prácu, pasujú sa so všetkými výzvami a prekážkami vo svojej práci a neraz sú inšpiráciou aj pre kolegov ďaleko za slovenskými hranicami. A to nielen v nosení rúšok pred kamerami počas svetovej pandémie.

Miroslava Širotníková

Koordinátorka Novinárskej ceny 2020 / Nadácia otvorenej spoločnosti, Bratislava

NOVINÁRSKA CENA 2020

Obsah

Príhovor 2

Obsah 3

Úvod 4

Písaná žurnalistika 5

- Reportáž 5
- Rozhovor 6
- Investigatívny a analytický príspevok 7
- Komentár 8

Audiovizuálna žurnalistika a fotožurnalistika 9

- Spravodajské pokrytie udalosti 9
- Reportáž a investigatívny príspevok 10
- Rozhovor a diskusia 11
- Fotografia 12

Prierezové kategórie 15

- Najlepší regionálne publikovaný alebo odvysielaný príspevok 15
- Cena za inovatívnu online žurnalistiku 16
- Najlepší česko-slovenský kreslený vtip, komiks, karikatúra 17
- Občianska žurnalistika: Najlepší podcast, online projekt, blog 18
- Podcast 19

Špeciálne ceny 20

- Česko-slovenská cena verejnosti 20
- Cena otvorenej spoločnosti 20
- Cena Zastavme korupciu 20
- Solutions Journalism 21
- Global Journalism 21

Poďakovanie 22

Úvod

Ročenka Novinárskej ceny prináša prehľad toho najlepšieho, čo sa v slovenskej žurnalistike „urodilo“ v roku 2020. Nájdete v nej výherné a nominované práce zo všetkých kategórií aj príspevky, ktoré si od porôt vyslúžili čestné uznanie či špeciálnu cenu. Okrem samotných príspevkov a odkazov na ich plné verzie na týchto stranách nájdete aj hodnotenia porôt Novinárskej ceny 2020. Veríme, že vám pomôžu lepšie pochopiť ich výber a oceniť kvalitu jednotlivých novinárskych prác.

Reportáž

POROTA: Tibor Búza, Simona Mikušová, Ivan Godársky, Valéria Polovková

Víťaz: Andrej Barát, Pravda

Slovensko má esá proti klimatickej kríze

Hodnotenie poroty: Farbistý, komplexný a predovšetkým autentický opis slovenskej prírody, jej takmer nedotknutých miest, ale i lokácií, ktoré sa spamätávajú zo zásahu človeka. Andrej Barát sa téme venuje dlhodobo, systematicky a jeho reportáže nie sú len „módnou" reakciou na trendy tému. Kvalita textov má po formálnej, ale i obsahovej stránke stúpajúcu tendenciu.

Nominácia: Ria Gehrerová, Denník N

Šesťstoročné fresky na Gemeri prežili náhodou, zamknuté čakajú na ľudí

Hodnotenie poroty: V príspevku porota ocenila voľbu a spracovanie témy, poukázanie na existenciu vzácneho klenotu v regióne, ktorý si pravdepodobne viacerí spájajú skôr s baníctvom. Oceňujeme aj komplexnú, obsiahlu výpravu a spracovanie video materiálu. Problematiku na Gemeri bola autorka s tímom schopná popísať cez optiku vyjadrení viacerých osobností, pútavo, do hĺbky a s prihliadnutím na historické fakty. Spoločne tak zaujímavo informovali o potenciáli, ktorý región skrýva.

Nominácia: Lukáš Onderčanin, SME

Kritizovať Orbána sa neoplatí. Ako v Maďarsku kolabujú slobodné médiá

Hodnotenie poroty: Maďarsko sa za posledných päť rokov prepadlo v Indexe slobody tlače Reportérov bez hraníc o celých 30 miest na aktuálnu 92. priečku. Na tento znepokojivý stav poukázal vo svojom novinárskom prejave Lukáš Onderčanin. Opísal nástroje, ktoré sú využívané na likvidáciu kritických hlasov Viktora Orbána. Na konkrétnych príkladoch poukázal na to ako tieto hlasy buď úplne zanikajú alebo sa menia na hlasnú trúbu vlády. Jeho prejav je aktuálny, vysoko znepokojivý, a to obzvlášť aj s ohľadom na to, že deje priamo za našimi dverami u člena Európskej únie.

Rozhovor

POROTA: Braňo Závodský, Klára Bernátová, Eva Pauliaková, Ján Glovičko

Víťaz: Matúš Burčík, SME: Šéf tímu Kuciak

Rozhodol som sa nemlčať

Hodnotenie poroty: Príspevok s bývalým šéfom vyšetrovacieho tímu vraždy Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej sa porota rozhodla vyzdvihnúť za precízne zvládnutý rozhovor o priebehu vyšetrovania jedného z najsledovanejších prípadov na Slovensku vôbec. Porota ocenila dynamické vedenie rozhovoru a vyvážený vzťah novinára s respondentom, ktoré spolu vytvárajú komplexný a čitateľsky atraktívny novinársky materiál. Rozhovor, na ktorý spoločnosť počas vyšetrovania dlho čakala, prináša cez priame a otvorené odpovede Petra Juhása dôkladný a chronologický prehľad udalostí vo vyšetrovaní dvojnásobnej vraždy.

Nominácia: Rastislav Kačmár, Denník N

Vojnová reportérka Kutilová: V Líbyi ľutujú, že zvrhli Kaddáfího

Hodnotenie poroty: Autor v rozhovore pokrýva zaujímavú, no náročnú tému. Vďaka jeho voľbe otázok je výsledkom rozhovor, na ktorom porota oceňuje jasné podanie informácií. Autor aj pri komplikovanej téme nezjednodušuje, nerobí skratky a veľmi dobre formuluje otázky. Citlivo vyberá, ktoré okruhy tém a ako otvorí, bez toho, aby bulvarizoval. Porota tiež oceňuje vyváženosť kladených otázok a podávaných informácií a rešpektovanie ľudskej dôstojnosti.

Nominácia: Veronika Folentová, Denník N

Séria rozhovorov o koronakríze

Hodnotenie poroty: Porota ocenila starostlivý výber respondentov poskytujúcich ucelený obraz boja proti pandémii: od člena permanentného krízového štábu až po patológa a epidemiologičku. Séria rozhovorov ukazuje, ako boj proti vírusu COVID-19 zasiahol do životov tých, ktorí denne nasadzujú svoje sily za záchranu životov a zdravia druhých. Rozhovory prinášajú veľmi konkrétne odpovede na najpálčivejšie otázky verejnosti, pričom nevynechávajú ani kritické spektrum názorov a prispievajú k boju proti nebezpečným dezinformáciám.

Investigatívny a analytický príspevok

POROTA: Vojtěch Blažek, Ondřej Kundra, Zlatica Puškárová, Miroslava Širotníková

Víťazi: Tomáš Madleňák/ICJK, Peter Sabo, Laura Kellöová/ Aktuality.sk, Adam Valček/ Denník SME, Xénia Makarová, Zuzana Petková/ Nadácia Zastavme korupciu, Pavla Holcová/ investigace.cz

Bödörov svet - finačná schéma schránkových firiem Norberta Bödöra

Hodnotenie poroty: Kauzy okolo oligarchu Norberta Bödöra a vysokých policajných funkcionárov či špeciálneho prokurátora v roku 2020 šokovali väčšinu Slovenska, a nepochybne sa zapíšu do našej modernej histórie. Novinári a novinárky spoločne analyzovali a odhaľovali toky peňazí, skryté transakcie a firmy, za ktorými sa ukrýva majetok Norberta Bödöra, v súčasnosti obvineného z prania špinavých peňazí a členstva v organizovanej skupine. Porota ocenila komplikovanú a profesionálnu prácu novinárov s otvorenými zdrojmi z rôznych krajín a s množstvom dát, ale aj ich pokračujúcu spoluprácu, vďaka ktorej sa o týchto podvodoch dozvie čo najväčšia časť verejnosti.

Nominácia: Monika Tódová, Denník N

Prípady sudcu Michálika

Hodnotenie poroty: Porota ocenila výbornú investigatívnu prácu Moniky Tódovej, ktorá sa tentoraz zahryzla do hĺbkovej analýzy rozhodnutí vybraných sudcov Najvyššieho súdu. Na príspevku oceňujeme nielen originálny výber témy, ktorej sa špecificky v takomto rozsahu nikto iný nevenoval, ale i výborné vykreslenie problémov slovenskej justície na konkrétnych prípadoch. Napriek tomu, že sa v práci spomína najmä meno sudcu Michálika, rozhodnutia senátov NS ukazujú, ako mohla korupcia či zaujatosť v celom súdnictve prekvitať dlhé roky bez povšimnutia či kontroly verejnosti, a ako rozhodnutia jednotlivých senátov dokázali ovplyvniť životy mnohých ľudí a podkopávať základy demokracie na Slovensku.

Nominácia: Tomáš Vašuta, magazín INDEX

Nájazd developerov na Tatry

Hodnotenie poroty: Na komplexnej sérii príspevkov Tomáša Vašutu o neprimeranej a nekoordinovanej výstavbe a aktivitách developerov vo Vysokých Tatrách porota ocenila mimoriadne precízne a zrozumiteľné spracovanie, množstvo uhlov pohľadu, argumentov a nových informácií, ktoré autor do témy priniesol, i navrhnuté spôsoby riešenia komplikovaných problémov do budúcnosti. Téma developerov v Tatrách pokryla hneď niekoľko závažných a aktuálnych tém – klimatickú krízu, systematické problémy pri kontrole štátu nad rozhodnutiami samospráv v národnom parku, nekoordinovanú výstavbu v najobľúbenejšej turistickej destinácii v krajine či pohľad samotných developerov na ich aktivity, ku ktorým sa autor staval vyvážene a kriticky.

Čestné uznanie: Martin Turček, Aktuality.sk

Mafiánsky štát Ľudovíta Makóa

Hodnotenie poroty: Porota sa rozhodla udeliť čestné uznanie reportérovi Martinovi Turčekovi, ktorý v redakcii Aktualít spoločne s kolegami neúnavne pokračuje v odkaze a práci Jána Kuciaka. Jeho investigatíva o biznisoch, prepojeniach a kontaktoch bývalého šéfa Finančnej správy Ľudovíta Makóa začala v čase, keď Makó stále pôsobil vo vysokej funkcii, a sledovala vývoj vyšetrovania až po jeho obvinenie zo závažnej korupcie. Hoci sa Makó nakoniec z väzby dostal vďaka spolupráci s políciou, aj vplyvom práce Martina Turčeka na jeho pôsobenie v štátnych orgánoch verejnosť len tak ľahko nezabudne.

Komentár

POROTA: Jana Cviková, Zuzana Mistríková, Henrich Krejča, Stanka Luppová

Víťazka: Nataša Holinová

JÁDU / Slovensko hľadá supertragédiu

Hodnotenie poroty: Porota sa rozhodla špeciálne vyzdvihnúť jeden z komentárov autorky v sérii komentárov o Slovensku. Nataša Holinová v texte Slovensko hľadá Supertragédiu zrozumiteľne a fakticky presne pomenovala zlyhávanie sociálnej politiky na Slovensku. Kriticky, no zároveň citlivo a empaticky poukázala na to, ako dlhodobo prehliadame ľudí na okraji. Namiesto systematickej práce a plátania legislatívnych dier ich nechávame bojovať o peniaze v cynických a nedôstojných súťažiach.

Nominácia: Tomáš Hučko, Kapitál

Small dick energy

Hodnotenie poroty: Tomáš Hučko nehovorí vo svojom komentári len o probléme zosmiešňovania a ponižovania - v tomto prípade mužov - na základe ich fyzických atribútov, ako by sa na prvý pohľad (a podľa názvu) mohlo zdať. Upozorňuje na to, že žiaden boj za ochranu práv kohokoľvek nemožno viesť spôsobom, ktorý sa pritom dotkne niekoho iného. Autor nás núti zamyslieť sa nad tým, ako ľahko sa vo svojich "svätých vojnách" takýchto prešľapov dopúšťame.

Nominácia: Eva Borušovičová, SME

Autorské strany Evy Borušovičovej

Hodnotenie poroty: Eva Borušovičová ľahkosťou pera, širokým vnímaním sveta cez detaily a obrovským kusom človečenstva objasní častokrát najnezrozumiteľnejšie veci, a to až tak, že sa nás začnú týkať. Neútočí, nehľadá stoj čo stoj vinníka. Zložitosti doby skúša odľahčiť a vysunúť zo slepej uličky. Humorným, no inteligentným spôsobom upozorňuje, že ako ona, tak i svet nie je dokonalý, no vždy sa dá nájsť riešenie, aby bol lepší.

Audiovizuálna žurnalistika a fotožurnalistika

Spravodajské pokrytie udalosti

POROTA: Ján Višňovský, Andrea Chlebcová Hečková, Branislav Ondrášik, Alena Pániková

Víťazi: Kolektív autorov, Rádio Patria/RTVS

Rómovia a pandémia

Hodnotenie poroty: Redakcia národnostného vysielania Rádia Patria redakcie Košice verejnoprávnej RTVS vo svojej rómskej relácii Zvony nad krajinou v explicitnej forme mapovala priebeh a dopad prvej vlny pandémie na ľudí žijúcich v sociálne vylúčených komunitách. Význam relácie vidíme predovšetkým v poukázaní na problémy, s ktorými sa stretávali Rómovia žijúci v marginalizovaných komunitách, ale i v kritickom pohľade na prístup štátnych inštitúcií k nim. Oceňujeme, že verejnoprávny vysielateľ prípravou podobných relácií prispieva nielen k informovaniu o živote a problémoch rómskej minority, ale najmä k snahám o zvyšovanie empatie verejnosti voči vylúčeným komunitám a ich integrácii.

Nominácia: Henrich Krejča, TV Markíza

Ján a Martina 2

Hodnotenie poroty: Tento dokumentárny film/ spravodajský dokument nám pripomenul druhé výročie bezprecedentnej vraždy mladého novinára Jána Kuciaka, ktorý sa previnil len tým, že v zdanlivo fungujúcej krajine robil poctivo a dôsledne svoju investigatívnu prácu proti korupcii a na prospech Slovenska. Film pokrýva historickú udalosť, ktorá otriasla celou krajinou. Mapuje reakcie vyšetrovateľov i politikov a citlivo zaznamenáva pohľad rodín obetí. Nedovolí tak zabudnúť na násilný a brutálny čin namierený proti slobode slova a nezávislosti novinárov.

Nominácia: Lenka Stanková, TV Markíza

Koronavírus – Ako ďalej?

Hodnotenie poroty: Spravodajský dokumentárny špeciál „Koronavírus - ako ďalej“ je akýmsi žurnalistickým vyvrcholením spravodajstva Markízy v prvej vlne pandémie. Spravodajstva, ktoré profesionálnym spracovaním, kvantitou a kvalitou, jednoznačne urobilo viac, než iba splnilo informačnú povinnosť voči slovenskej verejnosti. Nominovaný spravodajský dokument je na jednej strane obdivuhodným výsledkom práce novinárov TV Markíza, no zároveň a predovšetkým testamentom hrdinstiev, bolesti a obety ľudí počas koronavírusovej krízy. Televízia Markíza svojou produkciou naozaj zomkla celú slovenskú verejnosť, čím výrazne napomohla k informovanosti publika a zároveň zobrazovanými príbehmi dodala krajine nádej a bola zdrojom inšpirácie.

Čestné uznanie: TV Markíza za spravodajské pokrytie pandémie koronavírusu v roku 2020

Hodnotenie poroty: Spravodajstvo televízie Markíza v čase a o pandémii nepochybne vyčnievalo spomedzi nie iba televíznych médií. Profesionalita a empatia, kvantita aj kvalita spravodajského vysielania pomohli slovenskej spoločnosti zvládnuť a prekonať najväčšiu výzvu za posledné desaťročia. Aj vďaka spravodajstvu Markízy, ktorá dávala rozsiahly priestor vedcom a odborníkom, a zároveň vyvracala dezinformácie, sme pochopili význam protipandemických, hygienických opatrení. Vďaka novinárom TV Markíza, ktorí boli aj ako ostatní žurnalisti v prvej línii, sme sa dozvedeli o príbehoch hrdinstva zdravotníkov a obetí smrteľného vírusu. V roku 2020 bolo spravodajstvo Markízy ukážkou dôležitosti žurnalistiky a zaslúži si čestné uznanie nie iba od poroty, ale aj celej novinárskej obce a spoločnosti.

Reportáž a investigatívny príspevok

POROTA: Peter Ivanič, Jana Neumannová, Barbara Janišová Feglová, Zuzana Kušová

Víťaz: Ivan Brada, RTVS

Pod lampou je tma

Hodnotenie poroty: Autor víťazného príspevku o privatizácii v ére mečiarizmu odviedol kvalitnú a prepracovanú investigatívnu prácu o jednej temnej kapitole našich dejín. Dôslednou prácou s dnes už historickými zdrojmi a prameňmi, svedeckými výpoveďami zúčastnených a ich vzájomnou konfrontáciou dokázal spojiť inak zložitý príbeh do ucelenej reportáže. Vďaka tomu publikum získalo plastickú ilustráciu neférových privatizačných postupov s viac či menej vedomým posvätením zodpovedných orgánov, čím zároveň poukázal na nedostatky, ktorým ako spoločnosť čelíme do dnešných dní.

Nominácia: Pavol Fejér, SME

Cez čiaru: Lacné byty syna Kičuru a čudný príbeh skladov v Dubnici

Hodnotenie poroty: Porota hodnotí predovšetkým dôkladnú analytickú prácu, ktorá popisuje korupčné súvislosti fungovania Správy štátnych hmotných rezerv a ich riaditeľa Kajetána Kičuru. Opis predaja skladov z majetkov hmotných rezerv a nákupu nehnuteľností rodiny Kajetána Kičuru vytvára ucelený obraz. Ide o veľkú korupčnú kauzu, ktorá si oprávnene zasluhuje mediálnu pozornosť.

Nominácia: Martina Koník, Mária Benedikovičová, Denník N

Toto všetko odpísal premiér z kníh

Hodnotenie poroty: Formálne čistá a obsahovo presná reportáž, prinášajúca spoločensky mimoriadne dôležitú a mediálne exponovanú tému plagiátorstva a podvodného získavania akademických titulov

čelnými predstaviteľmi štátu. Reportáž sa opiera o zistenia Márie Benedikovičovej, ktorá sa opätovne vracia na pôdu Univerzity Komenského a skúma, akým textom obhájil bývalý premiér Matovič svoju diplomovú prácu. Samotný vecný výsledok má veľmi ďaleko od akademických pravidiel, v kontexte ukazuje na opakujúcu sa prax a v neposlednom rade reflektuje, ako máme ako spoločnosť nastavenú latku na morálnu integritu našich politických elít.

Rozhovor a diskusia

POROTA: Dominika Pišťanská, Lukáš Mathé, Tatiana Repková, Rastislav Kužel

Víťaz: Michal Kovačič, TV Markíza

Na telo

Hodnotenie poroty: Porota oceňuje vysokú kvalitu remeselného spracovania a profesionálny prístup novinára, ktorý sa nebojí konfrontovať svojich respondentov v snahe získať odpovede na zásadné témy s celospoločenským významom. Poctivá príprava, správne načasovanie otázok, pohotová argumentácia a schopnosť ustáť tlak sú najlepšou odpoveďou na pokusy o zavádzanie, manipulácie či konšpirácie.

Nominácia: Gabriela Kajtárová, TV Makíza: InOut

Život medzi zosnulými

Hodnotenie poroty: Porota sa rozhodla oceniť, že autorka do mediálneho priestoru priniesla tabuizovanú tému, ktorú spracovala citlivo, no bez okolkovania. Špeciálne vyzdvihnúť si zaslúži kvalitné vizuálne spracovanie príspevku, ktorý divákov zobral na miesta, ktorým sa možno aj sami zámerne vyhýbajú. V rozhovoroch s respondentmi sa ako dôležitý ukázal aj historický kontext vzťahu Slovákov k smrti, ktorý sa pre globálnu pandémiu dostal viac do pozornosti.

Nominácia: Branislav Dobšinský, Aktuality.sk

Evanjelická farárka: Kuffa je bohorúhač, naše cirkvi deformujú Kristov odkaz

Hodnotenie poroty: Porota oceňuje Branislava Dobšinského za pútavé aj hĺbavé rozprávanie o deformovaných podobách kresťanstva, ktoré čoraz viac vstupujú do verejného života i do politiky a ovplyvňujú ďalšie smerovanie spoločnosti. Autor bol v rozhovore rovnocenným partnerom evanjelickej farárky Anny Polckovej, podľa ktorej by sme Krista opäť odsúdili, kedy sa dnes k nám vrátil.

Fotografia

POROTA: Olja Triaška Štefanovič, Milan Jaroš, Maciek Nabrdalik, Dorota Holubová

Víťaz: Michal Burza, rôzne médiá

Prvá línia

Hodnotenie poroty: Porota sa rozhodla oceniť hrdinské úsilie zdravotníckeho personálu v sérií Prvá línia od Michala Burzu. Autor vytvoril sériu úprimných portrétov zdravotníkov a zdravotníčok, ktorí denno-denne dávajú zo seba všetko pri záchrane ľudí s ochorením COVID-19, riskujú život a odrezávajú sa od svojich blízkych. Za anonymnými postavami v ochranných maskách a oblekoch, ktorí musia takto vydržať dlhé hodiny, sa v diptychoch odhaľujú ich tváre s pohľadom upreným do objektívu. Obeta, ktorú títo ľudia prinášajú pre bezpečnosť a záchranu ľudí počas pandémie je neoceniteľná, a zaslúži si nielen obrovskú poctu, ale zároveň prehodnotenie roky zanedbaného zdravotníckeho systému na Slovensku.

Nominácia: Radovan Stoklasa, TASR/Reuters

Pandemický rok 2020

Hodnotenie poroty: Hoci sa porota zameriavala najmä na práce s jednotnou témou a vyrozprávaným príbehom, zaujala ju aj séria fotografií Pandemický rok, ktorá je portfóliom agentúrneho fotografa zachytávajúceho každodenné udalosti na Slovensku. Ocenili sme celkovú kvalitu výstupov a vytrvalosť fotografa zachytávať toto dôležité obdobie, keďže všetci vieme, aké to je tieto dni ťažké.

Nominácia: Tomáš Benedikovič, Denník N

Proces

Hodnotenie poroty: Súbor čiernobielych fotografií Tomáša Benedikoviča s názvom Proces, mapujúcich súdne pojednávanie s vrahmi Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej patril k najsilnejším príspevkom v aktuálnom ročníku Novinárskej ceny. Fotografie autora idú nad rámec novinárskej fotografie a brilantnou vizualitou vťahujú diváka do súdnej siene v Pezinku. Fotografie sú silnou správou o udalostiach a aktéroch tohto procesu. Majú v sebe kvalitu, ktorá ide nad rámec obyčajnej aktuality a bude dobré sa k nim vracať i v budúcnosti.

Najlepší regionálne publikovaný alebo odvysielaný príspevok

POROTA: Veronika Cilingová, Oľga Baková, Martina Štérová, Ľuboš Greguš

Víťaz: Peter Jabrik, Korzár

Vymysleli, ako stopnúť privatizáciu vodární

Hodnotenie poroty: Pre rôznorodosť kategórie bolo veľmi ťažké vybrať jednoznačného víťaza. Rozhodla závažnosť témy aj oddanosť autora téme, v ktorej vytrval. Jeho minuloročná nominácia sa vďaka jeho odhodlanosti a kvalitnej práci tento rok pretavila do víťazstva. Práca Petra Jabrika smerovala až ku konaniu prokuratúry, čo zvýrazňuje závažnosť a spoločenskú hodnotu série textov o privatizácii vodární na východnom Slovensku. Podnietiť k riešeniu problémov, a nielen na ne poukazovať, je túžbou mnohých profesionálov v novinárskej brandži.

Nominácia: Jana Ogurčáková, Korzár

Školu pri osade spustili podozrivo rýchlo

Hodnotenie poroty: Nominovaný príspevok sa zaoberal pálčivou spoločenskou otázkou vzdelávania vylúčenej rómskej komunity na východe Slovenska a nekalými praktikami pri prevádzkovaní škôl. Kvalitné a profesionálne spracovanie, vyvážený priestor pre zúčastnené strany a solídna práca s informáciami len potvrdili dôležitosť žurnalistickej práce nominovanej Jany Ogurčákovej.

Nominácia: Martina Sivačková, Mestská televízia Ružomberok

Pozemok pod „benzínkou“ predali

Hodnotenie poroty: Nominovaný príspevok prináša respondentom prehľadným, zrozumiteľným a vyváženým spôsobom otázku predaja pozemku mesta Ružomberok pod benzínovou pumpou. Vyznačuje sa profesionálnym auditívnym, vizuálnym aj textovým spracovaním. Výnimočnosť nominovanej reportáže Martiny Sivačkovej dokazuje aj jej regionálny dosah, keďže sa stala zdrojom informácií o tejto téme aj pre ďalšie médiá z daného kraja.

Cena za inovatívnu online žurnalistiku

POROTA: Štefan Frimmer, Ján Hacek, Petr Šabata, Anna Predmerská

Víťazky: Laura Kellöová, Pavla Holcová, Eva Kubániová, Aktuality.sk

Kuciak a Kočner: Čo sa dialo od prvého článku novinára až po rozsudok v prípade vraždy

Hodnotenie poroty: Nestáva sa často, aby žurnalistika svojou inovatívnosťou pomáhala spoločnosti nezabudnúť na dôležité udalosti, ktoré sa spájajú s modernou históriou Slovenska. Laura Kellöová svojím textom Kuciak a Kočner: Čo sa dialo od prvého článku novinára až po rozsudok v prípade vraždy ponúka originálne, interaktívne a profesionálne spracovanie nedávnych smutných udalostí. Práca, na ktorej spolupracovala s českými novinárkami Pavlou Holcovou a Evou Kubániovou, by mohla slúžiť ako „učebnica dejepisu“ v kauze vraždy Jána a Martiny.

Nominácia: Vladimír Šnídl, Denník N

Príbehy, rozhovory s odborníkmi a tipy pre rodičov a učiteľov na tému "Hrozby internetu"

Hodnotenie poroty: Nomináciu od poroty získal aj novinár z Denníka N - Vladimír Šnídl, ktorý v tejto sérii podrobne rozobral novodobé „Hrozby internetu“: kyberšikanu, praktiky sexuálnych manipulátorov, internetové podvody a radikalizáciu. Ide o prínosnú, náučnú a podnetnú sériu článkov – príbehov a rozhovorov s odborníkmi i obeťami. Autor poukázal na stupňujúci sa problém, zhoršený aj následkom pandémie, čím séria výpovedí nadobúda nové kontexty a vysokú spoločenskú relevanciu.

Nominácia: Daniel Kerekes, Denník N

Zo Siete k Harabinovi, od OĽANO ku Kotlebovi. Ako kandidáti menili strany

Hodnotenie poroty: Daniel Kerekes priniesol hlbokú analýzu situácie pred voľbami do NR SR v roku 2020. Zo skúmaných dát z otvorených zdrojov prináša nové poznatky, ktoré prezentuje atraktívnou formou - textovou, no predovšetkým grafickou v interaktívnych grafoch. Práve táto forma má potenciál zaujať a informovať aj nových čitateľov a užívateľov, nielen ľudí, ktorí politiku intenzívne sledujú.

Najlepší česko-slovenský kreslený vtip, komiks, karikatúra

POROTA: Ivana Šáteková, Ivan Hanousek, Boris Ondreička, Juraj Malíček

Víťaz: **Respekt - Pavel Reisenauer**

Hodnotenie poroty: Porota sa tento rok rozhodla v kategórii kreslený vtip, komiks, karikatúra, grafické dielo oceniť Pavla Reisenaura a jeho sériu pre týždenník Respekt. Svojím výrazným rukopisom vytvára týždenníku Respekt nezameniteľnú a charakteristickú identitu. Karikuje dianie na českej politickej scéne svojráznym spôsobom s razantnou kresbou.

Nominácia: **Denník N - Shooty**

Hodnotenie poroty: Shootyho briskný humor a charakteristický rukopis už roky tvoria základ kresleného humoru na slovenskej scéne. Jeho výrazná kresba a nezameniteľný štýl vždy neomylne triafajú do čierneho. Nominovaná kolekcia "pandemických" kresieb pre denník N je dôkazom inteligentného humoru, ktorý trefne popisuje citlivú tému slovenského roku s koronou.

Nominácia: **Kapitál - David Koronczi / kolektív autorov**

Hodnotenie poroty: Davidovi Koronczimu sa podarilo mladému mesačníku Kapitál vytvoriť výraznú vizuálnu identitu, ktorá je zapamätateľná, kultivuje oko čitateľa a hovorí jasným grafickým jazykom. Porota sa rozhodla nominovať toto dielo aj pre jeho naliehavosť, súčasnosť a originalitu.

Občianska žurnalistika: Najlepší podcast, online projekt, blog

POROTA: Denisa Havrľová, Frederika Halászová, Michal Vašečka, Ľubomír Bajaník

Víťazi: Zuzana Hrebičíková a kol.,

Zracast

Hodnotenie poroty: Zracast hovorí o živote nevidiacich a slabozrakých, o odbúravaní hraníc a predsudkov, ktoré máme voči znevýhodneným skupinám. Pomáha nám lepšie si uvedomiť, že nevidiaci sú medzi nami, aj to, ako málo informácii máme o tom, ako žijú a s čím majú najväčšie problémy. Podcast Zracast má veľkú informačnú dôležitosť nielen pre nevidiacich, ale pre všetkých, ktorí chcú spoznať život za pomyselnou tmou. Prinášajú nám "svetlo" do poznania ich života.

Nominácia: Samuel Kováčik,

Vedátor

Hodnotenie poroty: Projekt Vedátor prináša vedu priamo k ľuďom v čase, kedy internet priam zaplavujú dezinformácie a konšpiračné teórie. Prostredníctvom rôznych kanálov jeho autori poodhaľujú tajomstvá vedy, vysvetľujú zložité javy, ale tiež pomáhajú kriticky nazerať na dianie okolo nás, vyvracajú nepravdivé informácie a podporujú budovanie dôvery k vedcom a vedkyniam. Ako obzvlášť prínosné porota vyhodnotila aktivity online projektu Vedátor počas roka 2020, kedy slovenskej verejnosti prinášal vecné a zrozumiteľné informácie o pandémii a bol dôležitým aktérom v boji proti dezinformáciám.

Nominácia: Lucia Kleštincová,

Podcast Lights on Europe

Hodnotenie poroty: Podcast Lights on Europe autorky Lucie Kleštincovej je prospešným príkladom občianskej žurnalistiky, pričom názov projektu vhodne korešponduje s jeho obsahom. Autorka, insiderka, ponúka erudovaný a osobný pohľad do štruktúr Európskej únie a života v Bruseli v čase, keď sa hlavné mesto Európy stalo pre určité skupiny občanov a špeciálne politikov symbolom údajného diktátu bez jasnejšej znalosti súvislostí. Otvára tiež obzory všetkým, ktorí predsudky nemajú, ale ich záujem o dianie v centre únie je prirodzene limitované dostupnosťou informácií.

Čestné uznanie: **Projekt Romale**

Hodnotenie poroty: Projekt Romale prichádza s ideou priniesť viac profesionality a skúseností do rómskej mediálnej tvorby. Spája skúsených aj mladých redaktorov, prináša podcasty i formát talkshow, oslovuje odborníkov z rôznych oblastí, aby prevažne rómskemu publiku priniesol overené a zodpovedné informácie. 9 podcastov, ktoré sú nominované, pokrylo kvalitnými hosťami za náročné obdobie pandémie dôležité témy života Rómov na Slovensku - rasizmus, korona krízu a páskovanie rómskych komunít, sčítanie obyvateľstva, či otázky spojené s generačnou chudobou.

Podcast

POROTA: Pavol Szalai, Blažena Sedrovičová, Filip Titlbach, Viera Žúborová

Víťaz: Peter Hanák, Aktuality.sk

Ficov spolužiak

Hodnotenie poroty: Podcast Petra Hanáka výrazne vyčnieval svojím obsahom i spracovaním nad ostatnými príspevkami. Autorovi sa podarila náročná disciplína - preniesť investigatívnu tému do podcastovej formy. Porota oceňuje, že okrem dobrej moderátorskej práce, vďaka ktorej zrozumiteľne previedol poslucháčov celým príbehom, použil autor vhodným spôsobom aj uniknuté nahrávky. Zároveň sám konfrontoval dnes už bývalého riaditeľa Slovenskej správy ciest. Napriek tomu, že mal autor k dispozícii len malý tím, je táto epizóda porovnateľná s produkciou veľkých zahraničných mediálnych domov.

Nominácia: Soňa Jánošová, SME

Po deťoch som nikdy nezatúžila, spokojný život viem mať aj bez nich

Hodnotenie poroty: Soňa Jánošová odkryla jednu z mnohých tabu tém slovenskej spoločnosti, a spolu so svojou hostkou ponúkla odborný i osobný pohľad na dobrovoľnú bezdetnosť žien v našej spoločnosti. Príspevok pomáha vytvoriť priestor, v ktorom by sa mala nielen akceptovať rôznorodosť identít, ale aj pochopiť motívy žien, ktoré si zvolili túto životnú cestu. Nomináciu si tento podcast zaslúžil výberom témy i jej spracovania.

Nominácia: Katarína Kozinková, SME

Klímapodcast: Strach, hnev, úzkosť? Ako reagujeme na klimatickú krízu

Hodnotenie poroty: Hoci spoločensky kľúčová téma klimatických zmien musela v médiách ustúpiť Covidu, tento podcast ju znovu nastoľuje, a to z pohľadu negatívnych psychologických dopadov, ktoré možno vnímať aj v súvislosti s koronakrízou. Komplexne, poslucháčsky zaujímavo a zároveň citlivo skúma fenomény strachu, úzkosti a hnevu prostredníctvom odborného pohľadu a dvoch autentických výpovedí o osobnom prežívaní klimakrízy.

Česko-slovenská cena verejnosti

Zuzana Kovačič Hanzelová, Michaela Žuborová, Beata Balogová, Soňa Jánošová, SME

Nemlčme – 22 svedectiev o sexuálnom obťažovaní

Hodnotenie poroty: Porota oceňuje spôsob, akým autorky poukázali na celospoločenský problém, pri riešení ktorého sa na Slovensku zatiaľ iba učíme rozlišovať odtiene a určovať hranice. Odvážne osobné svedectvá podložené skúsenosťami zo zahraničia sú najlepšou inšpiráciou na dôležitú diskusiu o citlivejšej a skutočne rovnoprávnej spoločnosti, ktorá, slovami autoriek, „chápe, že slová dokážu človeka zraniť a niektoré dotyky môžu oberať o dôstojnosť“.

Cena otvorenej spoločnosti

Lukáš Onderčanin, SME

Kritizovať Orbána sa neoplatí. Ako v Maďarsku kolabujú slobodné médiá

Hodnotenie poroty: Novinár Lukáš Onderčanin v príspevku o likvidácii slobodných médií u našich južných susedov veľmi pútavo pomenoval dôvody, pre ktoré tu dnes všetci stojíme. Príbeh slobody tlače v Maďarsku veľmi dobre ilustruje, aká je ochrana médií stále dôležitá a aktuálna pre všetky demokratické krajiny. To, čo dnes vnímame ako samozrejmosť, zajtra môže byť v akútnom ohrození. Oceňujeme, že denník SME sa dlhodobo venuje podkopávaniu slobody médií v našich susedných štátoch, pravidelne im vyjadruje solidaritu a podporu, a tak zdieľa hodnoty, ktoré sú pre demokratickú spoločnosť mimoriadne dôležité

Cena Zastavme korupciu

Veronika Prušová, Denník N

Za dôsledné a objektívne pokrývanie justície

Hodnotenie poroty: Veronika Prušová odborne a do hĺbky odkýva problémy našej justície a hľadá riešenia. Robí tak objektívne a s nadhľadom. Na diery v systéme poukázala skôr, ako médiá zverejnili Threemu Mariana Kočnera, jeho kontakty na sudcov, ktorí sú v súčasnosti stíhaní pre korupciu. Situáciu v justícii zobrazila publicisticky v knihe Harabin, ktorú napísala v spolupráci s Mariánom Leškom. V uplynulom roku dôsledne sledovala kauzy Búrka či Víchrica.

Solutions Journalism

Michaela ŽURKOVÁ, SME

Narodení priskoro: V pôrodniciach matky a deti oddeľujú, hoci to škodí

Hodnotenie poroty: Porota ocenila poctivú novinársku prácu, ktorá sa nezastavila pri identifikovaní problematickej praxe, keď skoro narodené deti oddeľujú od matiek, ale išla ďalej a poskytla dôkladnú analýzu existujúcich riešení. Čitateľ sa tak dozvedel genézu klokankovania ako formy starostlivosti o novorodencov s poukázaním na medzinárodne skúsenosti, návody a prístupy, ktoré boli konfrontované so slovenskou realitou, dokumentovanou na konkrétnych príbehoch. Výsledkom je inšpirácia, ktorá môže priniesť pozitívnu zmenu v pohľade na zaužívanú prax.

Global Journalism

Anna Jacková, Fjuzn.sk

Tiché návraty. Reportáž z miest, kam sa migranti vracajú

Hodnotenie poroty: Autorka v pútavej reportáži popisuje jeden z najvýznamnejších globálnych fenoménov dneška - transnacionálnu migráciu. Nepriamo poukazuje na podobnosti v motiváciách ľudí migrujúcimi za lepšími životmi, a to cez výpovede ľudí v Ghane, vlastné postrehy, aj odborné údaje. Anne Jackovej sa tak podarilo aktívne nabúrať naše predstavy, stereotypy či predsudky o tzv. ekonomických migrantoch. Reportáž napĺňa základnú premisu globálnej žurnalistiky - prepája zdanlivo odlišné reality odohrávajúce sa v rôznych kontextoch na viacerých kontinentoch do jedného uceleného globálneho príbehu. Tým poukazuje na vzťahy a prepojenia naprieč planétou, a zároveň reflektuje zmeny, ktoré sa vo svete dejú a na ktoré dnešná žurnalistika nie vždy reaguje.

Poďakovanie

Súťaž Novinárska cena 2020 sa mohla uskutočniť len vďaka podpore našich sponzorov a partnerov, ktorí si uvedomujú dôležité postavenie slobodnej žurnalistiky v spoločnosti a chcú prispievať k ochrane demokratických hodnôt na Slovensku.

Hlavným partnerom projektu je Slovenská sporiteľňa, a.s.

Ďalšími partnermi Novinárskej ceny sú:

Nadácia Zastavme korupciu

MEMO98

Nadácia ESET

Asociácia tlačených a digitálnych médií

Nadace Open Society Fund

iniciatíva **Svet medzi riadkami**

Newton Media

Za podporu súťaže ďakujeme:

Veľvyslanectvu USA v Bratislave

Veľvyslanectvu Holandského kráľovstva na Slovensku